

ABONAMENTUL:
Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 "
Pe trei luni . . . 6 "
Pentru România și străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 "

TELEFON N. 226.

GAZETA TRANSILVANIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDACTIA
ȘI ADMINISTRAȚIA
Târgul Inului Nr. 30

INSERATELE
se primesc la admini-
strație. Prețul după tarif
și învalia.

Manuscrisele nu se în-
napoiază.

Ucazul țarului — Bulla Christifideles.

E vorba de Rusia și de Austro Ungaria. In cea dintâi ni-avem și noi Românii un petec de loc românesc. Ni-a fost răpit cu forța la 1812. Deatunci, acolo n-a fost decât jale. Sărmanul Moldovean nu mai avea dreptul de a-și vorbi limba mamei sale. In școală și biserică limba românească își pierduse dreptul de existență. Se părea că nici-odată nu va mai permite regimul autocratic din Rusia ca Moldoveanul să mai audă slujba bisericească în limba românească. Căci doar acolo stăpânește puterea înfricoșată a cnutului și drepturile omului se izbesc de zidurile chinezești ale celei mai barbare ignoranțe.

Când iată că o minune se întâmplă. Țarul, puternicul stăpânitor al nesfârșitei mări de slavii, dă ordin ca în bisericile românești din Basarabia să se reintroducă limba moldovenească. A fost o bucurie soră cu extasul. Când bietul moldovean a auzit iară graiul românesc în biserică lui strămoșească, în sufletul lui a reinviat cu toată puterea vremea bună de demult. Prutul a dispărut și el iară s-a văzut acasă, a simțit din nou dragostea de mamă.

„Glasul Basarabiei”, singurul ziar românesc al Românilor din Basarabia schițează în următoarele cuvinte acest eveniment:

„Da, zi mare, zi istorică, zi de nespusa bucurie pentru noi moldovenii din Basarabia, a fost ziua de 21 Iulie 1913, Duminecă, când clopotele dela biserică Sfântului Gheorghe ne-au chemat pe noi, moldovenii, la slujba dumnezească, săvârșită numai pe limba noastră, mamă — singura pe care o cunoaștem noi toți — pe limba moldovenească”.

Și autorul articolului urmează mai departe, descriind cu amănuntul fazele slujbei acesteia neuitate, glasul tremurat al preasfințitului Gavril episcopul Akermanului, când a rostit primele cuvinte: „că tu ești sfânt, Dumnezeu nostru”, în moldovenește, și înflorarea adâncă a mulțimii imense, compusă din „lume de toată mâna, boeri, preoți, profesori, învățători, ofițeri, soldați, țărani”, care umplea până la pridvor cuprinsul bisericeii.

La sfârșitul slujbei, „din ochii

multora se vedeau lacrimi de bucurie, iar la urmă mulți s-au îmbrățișat, strângându-se și hiritisându-se, făcându-și cruce și mulțumind lui Dumnezeu, că s'au învrednicit să asculte toată slujba dumnezească în limba noastră a moldovenilor”.

Și în vremea asta ce se întâmplă în Austro-Ungaria? Aici se introduce *Bulla Christifideles*. Zeci de comune românești sunt lipsite de dreptul de a mai asculta slujba românească în bisericile lor strămoșești.

Guvernării maghiari sprijiniți de toți factorii hotărâtori ai monarhiei austro-ungare înființează episcopia de Haidudorogh.

Iar ziarele iudeo-maghiare, cari scriu cu înverșunare împotriva autocratismului rusesc n'au nici un cuvânt de osândă la adresa acelora, cari în Ungaria introduc legi și ordinațiuni menite să facă din această țară cuibul adevărat al autocratismului rusesc.

Nu ne îndoim, că Rusia a fost indemnată mai mult de motive politice ca Românilor din Basarabia să le redea drepturile răpite. E o politică însă prevăzătoare și-n același timp umană. Pusă față în față cu politica austro-ungară trebuie să recunoaștem că politica rusescă a început să devie mai simpatcă, pe când politica austro-ungară și-a atras odiumul întregii lumi. Și noi Românii în deosebi nu putem avea nici un cuvânt de laudă la adresa unei politici, care ne frustrează de drepturile cele mai elementare. Faptul că Rusia le redă Basarabenilor drepturile bisericești e suficient ca în sufletele noastre să provoace o revoluțiune de sentimente. Bulla Cristifideles e actual care ne-a amărât până la desnădejde. O revenire numai așa se poate închipui, dacă cei chemați sisteează fără amănare instituția întemeiată prin acea bullă.

La asta însă nu ne prea putem aștepta. Ba dimpotrivă viitorul ne deschide perspective tot mai întinse. Austro-Ungaria se găndește să ne mai pregătească o surpriză. Ea ține să ne înființeze episcopia greco-orientală maghiară, pentru ca astfel guvernării noastre să aibă tot titlul de a întrece autocratismul rusesc.

În fața acestor fapte oare cari pot fi sentimentele noastre? E pe-

sibilă oare formarea unei mentalități în care să primeze noima adevăratului patriotism acelor mici perturbatii sufletesti, din cari cu vremea se înclăvă stătea forțe contrastante, centrifugale?

Domnilor nu cereți mai ales atunci, când avem în față: Ucazul țarului și — Bulla Christifideles.

Chestia cu seminarul central. »Unirea« comunică în nrul său recent următoarele în chestiunea noului regulament al seminarului central din Budapesta:

Teologii noștri arhidiecezani din Pesta, au cerut Superiorității bisericești să fie revocați în seminarul domestic, căci în condițiile schimbate, nu mai vor să urmeze studiile în seminarul central.

Sedința consistorială de ieri a hotărât să reconstituie la Primărie și la Rectorul seminarului central din Budapesta, cerând revocarea ordinului abuziv al Rectorului, și așteptând răspunsul pe 1 Sept. a. c., ca să ia dispozițiile de lipsă.

Celelalte Ordinariate, credem că sunt și ele, în deplin acord cu acest pas.

Comisia română de delimitare a frontierei româno-bulgare este compusă din d-nii general Iancu, directorul Institutului geografic, locot. colonel Pavelescu, major Șeicaru precum și din domni D. Nenițescu și P. Misir.

Regele Angliei și conferința dela București. În discursul pentru închiderea sesiunii parlamentare suveranul Angliei a spus între altele:

»Regret mult că ostilitățile dintre naționalități au provocat un nou războiu însoțit de numeroase incidente deplorabile. A fost o satisfacțiune pentru mine, că conferința din București a adus încetarea ostilităților care, sper, va fi permanentă. Este un motiv de mare satisfacțiune pentru mine, că marile puteri au rămas constant în contact unele cu altele, iar guvernul meu a făcut tot ce i-a stat în putință spre a ușura un schimb de vederi pentru o cooperare într-o acțiune a ambasadorilor la Londra.»

Bărbații de stat ai României despre pace.

Declarațiunile d-lui Maiorescu și I. Brătianu.
Programul guvernului conservator.

Prim-ministrul Maiorescu a avut cu corespondentul ziarului „Frankfurter Zeitung” o convorbire mai lungă asupra păcii încheiate la București. Amintitul corespondent redă declarațiunile d-lui Maiorescu astfel:

Prima impresie este, că bulgarii s-au supus tuturor condițiilor și au înzistat ca pacea să se încheie repede pentru că erau convinși că nu mai pot cere ostirei lor de a mai opune vre-o rezistență și că soldatul țaran trebuie retrimis cât mai repede la vatră.

Pacea încheiată va fi probabil durabilă, dar nu se poate nega că la bulgari a rămas o mare amărăciune ca urmare a ultimei crize. Aceasta s-a manifestat chiar la redactarea tratatului, când după cererea delegatului bulgar, d-l Radefi, a trebuit să se elimineze cuvântul «armonie» din formula introductivă tradițională, care sună: »pentru ca pace și armonie să domnească între popoarele noastre».

Că Grecii au perzistat în a cere Cavala, Bulgarii, după cum rezultă din rezervele lor, desigur că nu vor uita lesne.

Între bulgari și sârbi va mai fi probabil o bucată de vreme material inflamabil. Deoarece sârbi n-au acordat bulgarilor libertate școlară și religioasă în teritoriile anexate, soarta celor peste trei sute de școli bulgărești din acele teritorii, pentru înființarea și menținerea cărora în scopul întăririi naționalității bulgare, Bulgaria a cheltuit multe milioane — a devenit foarte nesigură. Aceasta mai ales, că Serbia va îndrepta probabil politica sa în direcția serbizării bulgarilor.

Astfel relațiunile relativ cele mai bune, într-o cât împrejurările o permit, rămân cele dintre Bulgaria și România.

Totuși e cu putință, ba chiar probabil, că mărirea problemelor economice ce pune Bulgariile posesiunea coastelor egeice, dezvoltarea mijloacelor de comunicație și circulațiune, construirea de forturi etc. precum și punerea în valoare a marilor bogății ale nouilor teritorii, că toate acestea vor preocupa atât de mult pe bulgari, încât în avântul economic să uite animozitățile.

Între România și Grecia și Serbia nu s-a încheiat nici o înțelegere specială. De altfel România nici nu a simțit nevoia unei asemenea înțelegeri. România rămâne cu vechile sale relațiuni.

S-a adaogat numai o potențare a relațiunilor amicale, cultivate de altfel și mai înainte, cu Rusia și Franța, țară însă cu aceasta să turbure vechile și încercatele relațiuni cu tripla alianță.

Cu deosebire intime au devenit relațiunile dintre împăratul Wilhelm II și regele Carol.

D-l Ionel Brătianu a acordat corespondentului ziarului „Deutsches Volksblatt” un interview mai lung, din care reținem următoarele:

D-l Ionel Brătianu are o părere deosebită în chestia revizuirii tratatului de pace. D-sa declară, că România n'ar fi pierdut nimic dacă tratatul s'ar fi revizuit, căci prin această revizuire s'ar fi atins dispoziții cari nu interesează România.

Dintr'un singur motiv, spune apoi d-l Brătianu, ideea revizuirii a produs îngrijorare serioasă, jănune: *puterile nu se gândesc atât la îmbunătățirea situației Bulgariei, cât la interesele lor speciale, interese menite să împiedice emanciparea sivilizatorilor balcanice de sub tutela puterilor.*

Trecând apoi la politica României d-l Ionel Brătianu spune următoarele:

»Politica României va urmări o dezvoltare pacinică și va evita orice conflict cu marile puteri, căutând în același timp să trăiască în bună înțelegere cu statele balcanice. Dacă ar veni un nou războiu balcanic, România ar interveni din nou, după cum fi vor dicta interesele sale, cari nu sunt în contradicție cu cele ale vecinilor săi, așa că România nu are să se teamă de izolare.

»Interesele noastre apropiate sunt pacea și întărirea situației noastre economice în Balcani. Pentru aceasta ne vom gândi în primul rând la căi ferate, în spre Balcani, în spre marea Egee și în spre marea Adriatică. Acesta este programul, asupra căruiu toate partidele sunt de acord cu guvernul.

Programul guvernului conservator.

Un membru al actualului guvern român a făcut ziarului „Minerva” următoarele declarațiuni:

»Guvernul de azi se simte mai tare ca ori când.

»După marea operă a încheierii păcii atât de fericită pentru interesele României e lesne de înțeles că guvernul — căruia i-se datorește succesul cunoscut — nu are nici un motiv să se retragă dela căma Statului.

»Opera începută și încoronată prin congresul de pace din București, pentru ca să fie pe deplin desăvârșită spre binele și propășirea țării, mai are nevoie de-o continuitate în desfășurarea activității de guvernare.

»Acum guvernul se ocupă în mod serios cu organizarea teritoriului ane-

De pe câmpul de operațiuni ale armatei române.

— Spicuirii din ziarele bucureștene. —

Un căprar viteaz.

Când armata română a trecut dealul dela Orhanlia la Arab-Konak mergând până la Saranel — 40 km. departare de Sofia — d. general Gărdescu, comandantul diviziei I-ia, fiind anunțat de comandantul bulgar din apropiere — d. locot. colonel Stancioff fostul atașat militar în București și un număr dintre membrii tehnici ai delegației bulgare pentru pace — că nu trebuie să înainteze de oarece la București se convenise să se înceteze ostilitățile, a trimis pe d. căpitan Al. Săulescu — fostul deputat — să-i spuie d-lui Stancioff că armata română neavând încă o asemenea înnoștiținare, se ține că înaintează spre Sofia și deci va lavi trupele bulgare, pe care le va întâlni în drum.

D. căpitan Al. Săulescu a luat cu d-sa un sergent și a pornit.

La o departare de vreo 16 km. s'a întâlnit cu d. locot. colonel Stancioff care îl aștepta.

Comandantul bulgar venise însoțit de 20 călăreți din regimentul de

gardă. Convorbirea a avut loc după o coastă. Zece din călăreții bulgari s'au urcat pe creasta coastei firește pentru a supraveghea.

Când l'a zărit în vârful dealului căprarul Prioteasa Alexandru din reg. I roșiori, care se afla la câțiva kilometri distanță cu încă trei soldați, a tras imediat sabia și strigând camarazilor:

— *Uite bulgarii! Pă ei mă?... au pornit cu toții într-o goană ne bună în contra acestora, fără ca să ție socoteală că numărul călăreților bulgari era de trei ori mai mare și că după coastă s'ar fi putut să mai fie și alții.*

Căpitanul Săulescu care cum am spus convorbea cu colonelul Stancioff auzind puternicile strigăte de ură! cu care veneau cei patru roșiori, urcă imediat coasta, încleacă și să grăbi să le iasă înainte.

— *Oprțiți!*

Călăreții bulgari făcuseră deja stânga împrejur și porniră în goana cailor spre ceilalți tovarăși cari îi așteptau sub coastă.

Prioteasa Alexandru, oprindu-se pe loc la comanda d-lui căpitan Săulescu spuse:

— *Adică să-i lăsăm, domnule căpitan?*

— *Lăsați-i și duceți-vă înapoi.*

Curajul sfidător de moarte al acestui viteaz căprar arată bravura soldatului român, curajul cu care se aruncă în luptă, fără ca să se uite numărul covârșitor al inamicului și îndrăzneala cu care și soldații pornesc la atac fără ca să aștepte să fie împinși de superiorii lor.

La Plevna.

— Dintr'o scrisoare. —

„Dela Rahova, Samovit, Nicopoli, în Plevna, Vrața, Mezdra și până în preajma Șipcel, masele trupelor noastre erau înfipte ca niște piroane în corpul Bulgariei.

Mișcarea trupelor noastre pe pământul Bulgariei s'a făcut cu atâta grabă și ordine, că a surprins și zăpăcit toate autoritățile bulgare. S'au încercat câteva rezistențe, organizări de mici comploturi, dar în fața imenselor fronturi ce se desfășurau cu o repeziciune uluitoare, ori-ce încercare a bulgarilor a devenit deșartă.

Tocmai într-o târziu, după reculegerea zăpăcelei dela început, cu toți și-au dat seama de trista soartă a țării lor. Populația dela sate căzuse într-o adevărată stare de prostație, — *»au venit vlaschi (români) ca să ne ia*

robi» — își spuneau unii altora. — La orașe debândada a fost teribilă, lumea își împachetase tot ce aveau prin case mai de preț și le ascunsese prin pivniți.

Am găsit Plevna literalmente goală. Toți fugiseră. În special bărbații și fetele, dar au trebuit să se înalapeze mai târziu, fiindcă ori încotro o luau, se loveau de trupe românești. După cinci zile de stăpânire română, locuitorii au reînceput să apară. Mai întâiu bărbații și ceva mai târziu fetele. Abia după o săptămână de zile, orașul și-a recăștigat viața lui obișnuită.

Plevna este un oraș de vreo 25 mii locuitori și ar putea deveni unul din orașele cele mai frumoase ale Bulgariei... dacă ar încăpea pe mâna unei administrații civilizate. Din păcate la Nicopoli ca și la Plevna, totul este în dezordine. Bulgarul din fire lui este un om egotist, ursuz, pismaș și îndărătnic. Departe de a fi primitiv de cultură așa cum ni-l zugrăvesc unii pretențioși pedagogi dela noi, bulgarul este înalopat atât din punct de vedere cultural cât și al gospodăriei sale.

Plevna este considerată ca al treilea oraș din Bulgaria: ei bine în nici o casă, chiar cele intelectuale, n'am găsit o bibliotecă. Librăriile nu vând decât creioane, hârtii, călimări și taba-

cheri. În plus câteva hărți cu Bulgaria nouă, — visul și megalomania bulgară. Străzile și casele sunt într'un hal de murdărie, cum erau s'ar mai putea găsi purcede. De la liberarea Bulgariei până azi, administrația locală n'a făcut nimic; aceleași cizmele turcești, aceleași străzi cu gropi, aceleași curți îngrădite cu pământ și nuele.

Urmele stăpânirii turcești se văd și astăzi chiar în obiceiurile populației.

Am găsit orașul în cea mai completă murdărie și a trebuit să cantoneze în el trei regimente românești, ca să se poată repara străzile, trotuarele. Toți locuitorii au fost scoși la corvadă, obligați să-și ardă băligarele din curte, să-și stropescă latrinele cu var, iar țiganii dela mahalale, au fost aduși să curețe străzile. Au rămas surprinși până și ei de ordinea pusă în oraș dela sosirea noastră.

De câteva zile, și mai cu osebire dela sosirea regelui în garnizoană, se poate spune că orașul este mai curat, numai putoarea mai persistă. De altfel este și greu de scos, fiindcă în Plevna lipsește săpunul.

zat pentru întărirea strategică a regiunii din stânga Dunării; iar în toamnă va desfășura o activitate rodnică pentru dăruirea unor legi sociale a căror necesitate a fost pusă în evidență mai mult, cu ocazia ultimelor evenimente. Clasa țărănească — ce a binemeritat delu țară — va avea să culegă în primul rând roadele patriotismului cald de care a dat dovadă.

»Dar în afară de chestiunile interne, guvernul actual va avea să se ocupe cu chestiuni de ordin extern.

»În politica externă guvernul a știut să asigure țării un loc de cinste în concertul popoarelor civilizate și locul de înfățete în peninsula Balcanică.

»Din această situație, câștigată cu demnitate și cinste, vom ști să culegem roade pentru binele țării. Vom avea de cercetat orientarea politicii noastre externe în viitor, după cum vom avea de examinat mai ales diferite legături economice cu Statele amice.

Poarta amenință. Ministrul de externe al Rusiei, Sasonow, a avut Vineri și Sâmbătă, precum am anunțat, consfătuiri cu ambasadorii austro-ungar, german, francez și cu reprezentanții României și Turciei. Obiectul consfătuirilor l-a format nota cea mai nouă turcească, în care Poarta declară, că va fi nevoită să înceapă războiul în contra Bulgariei, dacă nu vor înceta cruzimile Bulgarilor față de Mohamedanii din teritoriile cucerite. Nota mai adaugă, că nu recunoaște o altă graniță între Turcia și Bulgaria, decât aceea, care asigură Turciei posesiunea teritoriului Enos, valea Marița-Adrianopolul-Midia și că trupele turcești vor ocupa și teritoriile dincolo de Marița pentru a constrânge Bulgaria la tratative directe.

După încheierea păcii.

Schimbul de telegrame între miniștrii de externe Berchtold, Sasonow și T. Maiorescu.

București 18 August.

Ca completare a manifestărilor diplomatice și politice eminate din încheierea păcii dela București cred de important ca cetitorii „Gazetei” să cunoască toate aceste acte, cari scot la iveală importanța păcii încheiate la București și cari ne oferă în același timp un material prețios pentru aprecierea evenimentelor ce vor urma.

Contele Berchtold, ministrul de externe al Austro-Ungariei, a trimis principelui de Fierstenberg, plenipotențiarul austro-ungar, următoarea notă cu înscărinarea de a o remite d-lui Maiorescu:

»Sagacitatea și prudența politică de care a dat dovadă cabinetul din București cu prilejul dezbaterilor, acum sfârșite, au satisfăcut într-un mod cu totul deosebit guvernul imperial și regal, răspunzând în așteptarea noastră când am recunoscut dela început Bucureștii ca locul cel mai potrivit negocierilor.

Doresc deci să transmit d-lui Maiorescu, remarcabil îndrumător al acestor negocieri, cele mai călduroase felicitări din partea guvernului imperial și regal pentru grabnica încheiere a înțelegerii prealabile dintre beligeranți. România a răspuns astfel, într-un chip care merită recunoștință, dorința întregii Europe de a vedea sfârșite luptele sângeroase.

D. Maiorescu a răspuns imediat și verbal acestei note rugând pe principele de Fierstenberg să transmită contelui Berchtold mulțumirile călduroase din partea guvernului român pentru măgulitoarele cuvinte adresate, precum și mulțumirile sale personale pentru atitudinea prietenoasă foarte pronunțată arătată de contele Berchtold în diferitele momente ale conflictului român-bulgar.

D. Maiorescu a adăugat însă în răspunsul său că nu se poate realiza vederea contelui Berchtold, în ce privește modul său de a considera rezultatul conferinței numai ca o înțelegere prealabilă, întru cât la București s'a încheiat un tratat de pace real, care are valoarea unui act istoric. Marile puteri au putut interveni în tratatul dela Paris din 1856, în acela de Berlin din 1878 și în ultimul timp cu prilejul aceluia dela Londra, fiindcă atunci era vorba de raporturi între Turcia și statele creștine.

Tratatul actual însă, nu se referă la Turcia, nefăcând măcar mențiune, el tratează numai o in-

voire teritorială între statele creștine evitându-se astfel de a se da marilor puteri motivul unei intervenții.

Ministrul Sasonow a adresat d-lui Maiorescu următoarea telegramă:

Aducând un îndreptățit omagiu sfurtărilor împăciuitoare ale guvernului din București cu prilejul discuțiilor pregătitoare, cari s-au sfârșit sub prezidenția Excelenței voastre, vă rog să primiți felicitările mele odată cu cele mai bune urări.

La această telegramă d-l T. Maiorescu, a răspuns următoarele:

Rog pe Excelența Voastră să primească mulțumirile mele călduroase atât pentru foarte amabilele sa telegramă pe care a binevoit să mi-o adreseze, cât și pentru urările cuprinse în ea. Am fost fericit de a fi putut contribui, prezidând conferința din București, la accelerarea încheierii tratatului, care asigură pacea între beligeranții creștini.

D. Sturza către Maiorescu.

Fostul prim-ministra și șef al partidului liberal D. Sturza a adresat d-lui Maiorescu următoarea scrisoare:

»Am onoarea de a vă trimite un exemplar în limba franceză asupra comisiunii Europene a deltei Dunării, rugându-vă să primiți, cu acest prilej, cele mai sincere felicitări pentru încheierea păcii definitive din București, care va rămâne un act din cele mai mari și mai însemnate din istoria noastră națională.

Primiți vă rog expresiunea înaltei mele considerațiuni.

La care d-l Maiorescu a răspuns astfel:

»Vă mulțumesc pentru interesanta lucrare asupra comisiunii Europene a Dunării și pentru cuvintele cu cari o întovărășiți.

Aceste cuvinte scrise de omul de stat al țării, a cărui întreagă viață a fost și se găsește intim legată de dezvoltarea politică și culturală a României renăscându-se, sunt pentru mine una din cele mai mari recompense pe cari soarta mi le putea rezerva.

Pentru aceasta vă sunt adânc recunoscător și vă rog să primiți, în același timp, asigurarea înaltului meu respect.

O voce autorizată din România despre presa maghiară.

Marele ziar francez oficial din București «La Roumanie», dă Românilor atât din Regat cât și dela noi, un sfat înțelept cu privire la modul cum să cuvînească considerăm presa maghiară. În această presă exprimă toată plîmza și ura nestăpânită ce neputincioși față de mărețele succese militare și diplomatice ale României. Batjocoresc România și ne insultă pe noi. Atâta pot.

Vocea autorizată din România ne arată pentru ce aceste triste manifestări ale urei și neputinței în presa ungurească nu merită nici o considerare. Românii noștri ar face bine să înceteze a mai plăti ziar ungurești, cari sunt pentru noi numai vaporizatoare de venin. Dar iată articolul de care vorbim:

«Presa maghiară».

»Ziarele românești, atât din România cât și din Ungaria, semnaleză atacurile presei ungurești împotriva regatului român.

Mai înainte de toate, au fost în vremea din urmă prea multe atacuri în unele ziare din România, de altfel lipsite de ori ce importanță, pentru ca ele de care ne ocupăm în momentul acesta să poată supăra pe Români.

Câteva persoane îngrijate caută însă în atacurile presei, sau mai degrabă a unei părți din presa maghiară ceva mai mult: li se pare că acesta e semnul unei anumite ostilități din partea unei mari puteri.

Ținem să-i liniștim: În primul rând ziarele ungurești au pentru toată lumea avantajul să fie scrise într-o limbă neerlandă, prin urmare cu atât mai inofensivă.

Pe de altă parte, și aceasta e cu mult mai important, nu trebuie să uităm că, din punct de vedere internațional, Ungaria nu e decât o expresiune geografică (ceace afirmă și recunoaște și presa maghiară! Not. Red.)

E drept că în multe tratate de ordine economică și administrativă, Ungaria a ținut să fie deosebită: dar nimic în aceasta nu ne face să recunoaștem Ungaria, din punct de vedere al

politicii internaționale, ca o entitate sau ca un factor.

Chiar dacă majoritatea organelor maghiare — ceea ce nu e de loc cazul nostru — s'ar arăta dușmănoasă față de România, lucrul n'ar avea nici o importanță și n'ar trebui să inspire nici o grije în privința legăturilor dintre imperiul vecin și regatul nostru.

Politica imperiului aparține împăratului și împăratul nu-și are reședința la Budapesta și n'are nici un amestec cu presa »galbenă» maghiară.

Presa aceasta e atât de ostilă față de Austria și de împărat, cum nu va fi nici odată în privința noastră.

Sfătuim deci pe confrății noștri din presa română și li rugăm să nu iea de loc în seamă articolele presei »galbene» maghiare, adică ale presei gălăgioase, și să nu uite nici odată că o opinie provincială într'un stat mare, n'are importanță din punct de vedere internațional.

Pentru a cunoaște sentimentele Angliei față de Germania, se ocupă oare cineva la Berlin de presa din Țara Galilor, în limba celtică?<

Teritoriile locuite de Români dela Dunăre.

de Ioan de pe Văcarea.

(Fine.)

În privința administrativă teritoriile locuite de Români din Ungaria și Transilvania nu mai sunt împărțite în județe sau departamente ci în adevărate gubernii rusești sau ducate și mari ducate germane. Astfel comitatele:

1. Maramurăș 9.716 km.² 84.510 Rom. 52.964 Unguri, 39.552 Nemți.
2. Sătmăr 6.104 km.² 118.774 Români, 235.765 Unguri, 6.041 Nemți.
3. Sălăgiu 3.815 km.² 136.087 Români, 87.312 Unguri, 816 Nemți.
4. Bihor 10.609 km.² 361.494 Români, 307.221 Unguri 21.833 Nemți.
5. Arad 5.936 km.² 229.476 Români, 78.130 Unguri, 34.330 Nemți.
6. Timiș 7.151 km.² 160.585 Români, 47.518 Unguri, 120.687 Nemți.
7. Torontal 9.903 km.² 86.168 Români, 125.041 Unguri, 158.312 Nemți.
8. Caras-Severin 11.074 km.² 336.082 Români, 33.787 Unguri, 55.883 Nemți.
9. Alba de jos 3.640 km.² 171.483 Români, 39.107 Unguri, 7.269 Nemți.
10. Bistrița-Năsăud 4.333 km.² 87.564 Români, 10.737 Unguri, 25.609 Nemți.
11. Hunedoară 7.809 km.² 271.675 Rom. 52.720 Unguri, 8.101 Nemți.
12. Sibiu 3.610 km.² 113.672 Români 10.159 Unguri, 49.757 Nemți.
13. Făgăraș 2.444 km.² 84.436 Români, 6.466 Unguri, 3.236 Nemți.
14. Brașov 1.492 km.² 35.091 Români, 35.372 Unguri, 29.542 Nemți.
15. Târnava mare 3.337 km.² 60.381 Români, 18.474 Unguri, 62.224 Nemți.
16. Târnava mică 1.724 km.² 55.585 Români, 34.902 Unguri, 20.272 Nemți.
17. Mureș-Turda 4.786 km.² 70.192 Rom. 111.376 Unguri, 7.706 Nemți.
18. Turda-Arieș 3.514 km.² 125.668 Români, 44.630 Unguri, 576 Nemți.
19. Coșona 4.844 km.² 183.717 Români, 60.735 Unguri, 6.710 Nemți.
20. Solnoc-Dobâca 4.786 km.² 189.443 Români 52.181 Unguri, 6.902 Nemți.

Față de aceste comitatele pur ungurești arareori trec peste mărimea unui județ ori departament obiciu. De pildă comitatele:

1. Ugocea 1.213 chilom.² cu 9.760 Rom. 42.677 Unguri, 4.632 Nemți. 34.000 Ruteni.
2. Sabolci 4.637 km.² cu 212 Rom. 316.765 Unguri, 868 Nemți.
3. Hajdu 2.386 km.²
4. Bichiș 3.670 km.² cu 6.125 Români 219.261 Unguri, 6.125 Nemți.
5. Cenad 1.714 km.² 14.046 Români, 108.085 Unguri, 17.133 Nemți.
6. Odorhei 2.938 km.² 2.840 Români, 113.458 Unguri, 2.202 Nemți.
7. Cluc 5.064 km.² 18.032 Români, 125.888 Unguri, 1.080 Nemți.
8. Treiscaune 3.889 km.² 22.963 Români, 123.518 Unguri, 202 Nemți.

Din aceste rezultate destul de evident, cum sunt tratați Românii locuitori în munți, ca și nu aibă nici administrație, justiție, serviciu sanitar, căi de comunicație ușoară, silvicultură, nimic. Munții se dărâmă pe ei, râurile sălbatice duc și cutropesc satele etc.

Teritoriile lor sunt de 3-4-5 ori așa de mari ca cele pur ungurești de pe câmpia plană și mono-

tonă, pustele cu imensele lor șohaturi dezeci de mii dejungere întindere, de pe Hărtbagiu și Alföld din comitatul Hajdu, Cenad, Bichș etc. cu râurile canalizate indignite. Restul este ușor de înțeles. Administrația lor actuală este mai vitregă decât cea de pe vremea Turcilor și ca a consăngenilor lor Bulgari, cari au speriat și pe Turci, Greci și Albanezi.

Pionieri de-ai Hohenzollernilor.

— Un articol a lui »P. Napló» —

Ziarul »P. Napló» publică în nrul de la 15 Aug. c. următorul articol pe pe care îl dăm în traducere:

La încheierea păcii de la București împăratul Wilhelm n'a sprijinit pe cel mai fidel aliat al său, pe Franțese Iosif I. Nu l'a sprijinit, cu toate că în această rezolvire parțială a chestiunii orientale nu este o întrebare mai importantă pentru monarhie, ca aceea, că ce fel de state suverane au să se înființeze în Balcani în locul Turciei?

Și din ce cauză nu l'a sprijinit? Din cauză, că în București să nu se valideze interesele Austriei ci ale Germaniei, care în Orient acum nu are încă aspirații, dar pentru viitor combinațiile ei de putere mondială recer ca Hohenzollernii din București și Aleina (soția regelui grec este sora împăratului Wilhelm) să facă serviciu de pionieri.

Dar cum s'au petrecut lucrurile? Ungaria a rămas uimită grozav, când în Viena s'a dat avizul, că de la Bulgaria învingătoare trebuie deslipită o bucată de teritor pe seama României și pentru îndeplinirea acestei pretenții, Austria trebuie, dacă va fi lipsă, să ia și arma. Noi Ungurii să înțelegem bine acest lucru: Ungaria s'a scufundat sabia pentru România! Este o grozăvie și numai a spune acest lucru: Ungaria să sprijinească România, ca puterea ei să se mărească cu cincizeci de procente. Poate exista un guvern maghiar, care să sprijinească un astfel de lucru, egal cu trădarea de patrie? În chipul acesta are să se rezolve, chestia orientală cu privire la noi Maghiarii, încât să rezulte eghemonia balcanică a României?

Cei ce cunosc politica de odinioară urmărită de Andrássy Gyula în chestiunea orientală, au observat numai decât, că Viena împreună cu guvernul ungare au ajuns în talon, în interesul Hohenzollernilor din București. Aceasta poate să fie o politică favorabilă Berlinului și Bucureștilor, dar stă în cea mai flagrantă contrarietate cu interesele balcanice ale maghiarimii...

În Viena s'a crezut, că România se va mulțumi cu Siliștra și Imprejurimea ei, dar Românii lăsată fără frâu asupra Bulgariei, li s'a mărît pofta și a luat de la Bulgaria un teritor de trei ori mai mare decât cum se învoiesc Viena la dorința lui Wilhelm. La nesafuț valah Viena își arăta dinții, dar în cele din urmă a făcut o untră veselă la jocul frivol, căci voia împăratului Wilhelm trebuie împlinită chiar și atunci, dacă se lasă creanga de sub Ardeal.

Bulgaria atacată din cinci părți, a fost silită a-și pleca capul în București. N'a avut nici un prietin între puterile europene, dar pe Ballplatz a observat, că cu cât va fi mai scurtată Bulgaria, cu atât mai mult se vor întări România și Sârbia. În Viena au început deci a sprijini Bulgaria, dar cu temere nu cumva să se manie împăratul Wilhelm. Apoi Bulgaria, la îndemnul Vienei, a subscris tratatul de pace de la București în speranță, că va fi reviziat de marile puteri. În Berlin însă au declarat acum, că nu se alătură la proiectul de revizuire și împăratul Wilhelm demonstrează pe pe lângă țările cari au frânt puterea Bulgariei, așa dar contra noastră. Dar revizia nu o aproabă nici Italia și astfel Austro-Ungaria părăsită de aliații săi — a rămas izolată.

Astfel întrebăm: pentru ce ne este bună alianța triplă și mai ales alianța împăratului Wilhelm, dacă am fost lăsați al o parte în o chestie atât de importantă pentru noi? Acest lucru e nelățeles, dar ca

să-l putem prîsepe noima avem să facem o mică abateră.

Trebuie să știm, că Hohenzollernii au proiecte de putere mare mondială. Aceste proiecte sunt îndreptate în special contra Angliei. Dar Germania nu poate lua lupta pentru puterea mondială cu Anglia, decât în Mediterană. Pentru-ce? Pentru-că puterea mondială a Angliei își are izvorul din India și Egipt și până când căile ce duc aici sunt libere, Germania nu poate frânge puterea Angliei. Puterea engleză nu se poate zdrobi decât în Mediterană, dar aici Germania nu poate pătrunde de Gibraltar.

Care este deci scopul final al Hohenzollernilor? A-și deschide o cale la marea Adriatică, prin Austria, ca creându-și acolo o flotă, să pue stăpânire pe Mediterană și acolo să frângă puterea Angliei.

Aceasta ar fi împreună cu anearea germanismului austriac și cu delaturarea Habsburgilor din calea istoriei universale. Spre acest scop s'ar putea ajunge la o înțelegere și cu Franța și în acest caz Hohenzollernilor li s'ar asigura mână liberă — spre Adria. Cine ar putea contrazice, că nu cadrează cu această politică, politica de pionier a Hohenzollernilor Balcanici?

Toate aceste sunt însă muzica viitorului. Dar și ziua de azi ni se prezintă așa, că monarhia a primit o Bulgaria zdrobită, o Albania redusă la câteva comitate, dar îndeosebi Ungaria a primit la frontierele ei: o Românie, căreia i-au crescut coarnele, o Sârbe-mare și un Muntenegru-mare, Sermane Andrássy Gyula de odinicară, nu te miști în mormântul tău?

Am dat acest articol, din care reiese cea mai crasă ură față de România și față de poporul românesc. Asta o înțelegem, ca să știm cu cine avem de a face. Asupra tendențelor ticăloase ale articolului eventual vom reveni.

Cronică bucovineană.

La noi cu'n Palestina. — Ziarele bucovinene iudeo-germane din Cernăuți și România.

Cernăuți 14 August n.

Fii lui Israel triumfează. Nobilele vîlăstare ale poporului celui ales își rîd iarăși în pumni de prostia »goi«-lor, cari li lasă să-și facă mendrele aici, pe pământul sfânt al Bucovinei, ca și cum s'ar găsi în Palestina... Și când li dă cineva frâu liber, sunt grozavi acșți fii a lui Israel, ei trec atunci departe peste hotarele celei ce-i zicem noi: »obraznicie«, sunt direct împertinini!

Dacă suntem însă drepti în judecata noastră trebuie să ne întrebăm: Și de ce n'ar fi așa de obraznic și împertinent poporul cel ales cănd pentru el Bucovina e cu adevărat »pământul făgăduinței«, Canaanul lui din Europa? De ce ar fi ei altcum de cum sunt, când »goi« se întrec ei între ei să le menajeze până chiar și susceptibilitățile...

Dealtfel sunt foarte susceptibili și aici, ca peste tot locul, fiii lui Israel, ba poate aici sunt mai susceptibili ca în alte părți fiindcă... fiindcă li dă mînal să nu cum-va să-i calce cineva un piculeț pe coadă, că îndată într'un glas tipă toți ca din gura șerpului »ghiwalth«! »goi« ne persecută! Și dacă tipă poporul cel ales »ghiwalth« îndată e pericol că se întâmplă o conflagrație europeană... »ghiwalth«-ul strigat în Bucovina poate avea răsunet în Paris ori Londra și conflagrațiunea e gata...

La noi în Bucovina nu prea tipă »ghiwalth« neamul cel ales, căci »goi« de aici sunt foarte prevenitori față de el, totu li dă ce cere pe seama fililor săi.

Concesiuni peste concesiuni pe toate terenele sunt tributul, pe care-l plătesc benevol »goi«, poporul celui ales, numai ca el să se simtă la noi bine, mai bine chiar decum s'ar simți în »dulcea«-i Palestină.

Ori cât de prevenitoare ar fi însă populațiunea creștină din Bucovina față de ovrimele care a inundat-o în adevăratul înțeles al cuvîntului și ori cât de mare și de cunoscută ar fi imperpenența iudeo-germană, totuși hotărârea cea mai recentă a consiliului orașenesc de Suceava, de a să numi »strada Crucii deacum înainte« »Dr. Theodor Herz gasse« va rămînea pentru vecie o păi pentru creștinii din Bucovina, iar pentru Românii bucovineni în special această hotărâre înseamnă directă păgărire a memoriei lui Ștefan cel mare, a cărui strălucită cetate a fost pe vremea Suceava.

Cine și-ar fi putut închipui vreodată, ca ovrerii să aibă cutezanță, să ceară, să se schimbe numele străzii, care era numită după cel mai sublim simbol al creștinătății: »Crucea« — după numele celui mai aprig luptător al sionismului, după numele lui Dr. Th. Herzl? Dar dacă ni era greu chiar cunoscând nemărginita obraznicie jidovească să ne gândim la o astfel de pretenziune, ni era însă imposibil să presupunem că se vor găsi creștini în consiliul comunal al Sucevei, cari să grăbească a săltașe prin votul lor dorința ovrască. Și au fost de fapt, astfel de »consilieri« comunal creștini în Suceava, cari nu s'au rușinat, ca prin votul lor să fie schimbată »strada Crucii« în Dr. Th. Herzl-gasse!

Ba cu această ocaziune, spre rușinea noastră a creștinilor în general și a Românilor din Bucovina în special trebuie să constat, că nu s'a aflat nici, nici chiar vre-un Român care să protesteze respective să apeleze, dacă nu din motive creștinești, cel puțin din punct de vedere românesc, hotărârea consiliului comunal din Suceava, la comitetul (șarii. În curând ne fiind apelată hotărârea sus pomenită, se va ridica la valoarea de drept și astfel temută și glorioasă cetate de odinioară a lui Ștefan cel mare, Suceava, locul de odihnă de azi al moaștelor »sfântului Ioan cel nou« va avea o stradă »Dr. Th. Herzl«. Cine simte, știe că aceasta e un mare triumf al jidovimei și o grozavă rușine a noastră ca creștini Români!

Jidanii, cari știu să prețuiască toate lucrurile și întâmplările după adevăratul lor valoare, știu ce însemnează pentru ei în viitor »Dr. Herzl-gasse«. Pentru aceasta acum serbează după suviță în »chimvale și alăută« vorba scripturii — și n'articole de ziar, acest triumf al lor.

Iar noi, cei cari nu ne-am înhamat la carul politicii iudeo-șle rămânem îngroziiți la această iubilare a fililor lui Isral și cu rușine ne gândim la demoralizarea ce s'a încuibat în rândurile conducătorilor noștri, care demoralizarea a înăbușit în piepturile lor strigătul de protest, când lipitorile, cari ne sug tot sucul vieții, au venit să ne pângărească chiar și comoara sfântă a amintirilor trecutului nostru glorios, Suceava, cu numele conducătorului lor Herzl.

Nouă însă celor puțin și nejidoviți la suflet nu ne rămâne, decât să strigăm din adâncul inimelor noastre cu poetul:

Stefane Maria-To
Tu la Putna nu mai sta...

Pressa iudeo-germană din Cernăuți reprezentată prin ziarul mari: »Czernowitzer Allgemeine Zeitung« și »Czernowitzer Tagblatt« ca și presa iudeo-maghiară din Ungaria se caracterizează prin aceeași ură a tot ce-i românesc. O singură deosebire însă totuși este între ele. Pe când presa iudeo-maghiară vecinic »dă cu băta'n baltă« batjocurind și ridiculizând tot ce-i românesc, presa iudeo-germană e mai practică, își modulează tonul articolelor sale după timp și împrejurări.

La început, până când era numai vorba de o acțiune militară a României, până când România se mărghinea să atragă atențiunea Bulgariei într'un chip binevoitor, asupra consecvențelor intranșigibile sale, cele două ziare jidovite din Cernăuți amintite înainte, se întreceau prin articole tendențioase și prin diferite știri scoase din nori referitoare la armata română și la organizațiunea ei, să bagatelizeze și să ridiculizeze întreaga acțiune a României. »România a intrat în apele politice rusești«, »Șovăiala României provenită din inferioritatea armatei sale față de cea bulgară« erau ideile cari un lung timp zilnic sub diferite forme au fost desbătute în articolele de fond ale numerelor ziare.

Indată însă ce acțiunea României a devenit un fapt împlinit, ca prin minime și tonul ziarului cernăuțene s-a schimbat. Articolele elogioase la adresa armatei și casei domnitoare române, trimiși speciali pe câmpul de operațiuni au luat locul articolelor și știrilor injurioase și batjocuroase de înainte. Nu a fost de atunci până azi ceva cât de puțin important în țara românească, ca să nu fie laudat de jidanași dela »Alg. Zeitung« și »Czern. Tagblatt«, până și mahalalele Bucureștilor le-au părut asemănătoare cu cartierele orașelor mari din vest. Cu un lucru însă par a nu se împăca zările noastre jidovești: cu știrea despre logodna principului Carol cu arhiducesă rusă. Când și această logodnă va fi un »fapt acmplit« se vor împăca și ele, că doar jidanași noștri sunt înainte de toate oameni practici, cari știu să se acomodeze împrejurărilor...
A. b.

Pentru inundați.

Avem adunată la administrația »Gazetei« o sumă mai mică pentru inundați. Dar, mărturisim, că nu știm, ce să facem cu ea. Unde să o trimitem, ca să fie împărțită între cei păgubiți prin revărsarea apelor? Cum să facem, ca din ea să primească ajutoare cei mai loviți de soartă, acela, cari au suferit mai multe pagube? La mâna cui să încredințăm împărțirea banilor, ca cei ce au făcut efortele să-și ajungă scopul de-a fi ajutat în adevăr pe cei mai lipsiți?

Cauza, că la aceste întrebări nu aflăm răspuns, este lipsa de interes, ce publicul nostru a manifestat-o de astădată față de cei loviți de nenorociri. Să pare, că ni s'a împetrit inima și am devenit nesimțitori față de suferințele fraților noștri. Nobila însușire a popoului nostru: mila față de cei suferinzi și jertfa de-a le alina durerile, să pare că ne-au părăsit pe un moment.

O constatăm aceasta și o accentuăm, văzând că inteligența noastră din ținuturile inundate de apă s'a interesat puțin sau de loc de soarta popoului sărăcit prin exundări. Nu a pus la cale nimeni de nicăieri vre-o mișcare pentru a veni în ajutorul celor năpăstuiți, nu s'a format niciăieri un comitet, care să ceară și să adune ofrande. Ba ce este mai mult, inteligența din părțile periclitate nici n'a avisat zările noastre despre potopul apelor și despre pagubele ce le jare poporul. Abia sporadic, ici-colea, s'a trimis câte-o știre despre exundări, câte un scurt raport. Incolo datele, ce le-am publicat, le-am scos din zărilor străine, cari cum am relevat unele cazuri, chiar și în chestii de ajutoare umanitare, se pun pe baze șoviniste. Astfel datele lor nu pot avea, decât puțin crezământ. Au fost exundări în cele mai multe părți locuite de Români, pe Murăș, pe Someșuri, în Sătmăr, în Bănat etc. dar nu se știe unde e mai mare lipsa și mizeria.

Drapt aceea rugăm pe inteligența noastră din ținuturile, cari au suferit de exundări, să părăsească nepăsarea de până acum și să pună la cale o acțiune pentru a veni în ajutorul nenorociților. Să-și ia osteneala a constata unde s'au făcut mai mari daune și a raporta zărilor, ca să se știe unde e mai mare lipsa de ajutor. În ce privește timpul nu e târziu de loc, poate de aci înainte spre iarnă va fi necesar mai mult sprijin.

Noi cu plăcere stăm în ajutorul celor ce vor iniția o astfel de mișcare și primim la redacție oferte benevole de bani, spre a fi apoi distribuite acolo, unde se va arăta mai mare lipsa și mizeria.

ȘTIRI.

5 August 1913.

Redacționale. Din cauza sărbătorii de Marți: Schimbarea la față, și din cauza zilei Sf. Ștefan, de Miercuri, când conform legii repaus domenical, ziarul nu va apare până Joi seara.

Pentru fondul zăriștilor. Din prilejul concertului împreunat cu producțiunea teatrală și dans aranjat de inteligența din Lancram Duminecă în 10 August st. n. au binevoit a suprasolvi următorii domni: Dr. Emil Szabó, prof. 5 cor.; T. Muica, preot 250 cor.; Vasile Vasilca, notar 350 cor.; Zaharie Mihăițan, preot, Danil Petreșcu, notar, Iacob Stănea, teol., Nicolae Stanciu, crâșmar, Simion Petreșcu m. pant., Avram Oarga, crâșmar câte 1 cor. Virgil Hățăgan, preot 50 fil.; Ion Bucur, inv. în pens. 40 fil.; Ion Ordean, cojocar 20 fil. și și-a rescompărat invitarea Simion Trifan cu 2 cor.

Venitul total al petrecerii a fost de 193 cor. din care subtragându-se spesele de 133 cor. a rezultat un profit curat de 60 cor., cari s'au trimis institutului financiar »Ardeleana« din Orăștie spre a se alătura fondului zăriștilor.

Onorațiilor domni contribuenți le exprimăm și pe calea aceasta călduroase mulțămite. — Comitetul aranjator.

† Ioan Vișa. Din Blaj ne vine trista știre, că acolo a reposat un mare binefacător al neamului nostru Ioan Vișa. Reposatul a făcut o fundațiune de studenții de 90 mii cor. cum și alle fundațiuni mai mici. Asupra vieții acestui vrednic bărbat vom reveni. Azi dăm necrologul publicat de familie:

Subscriși cu inima intristată aduc la cunoștința tuturor rudenilor și cunoscuților, că iubitul lor moș, Ioan Vișa a adormit în Domnul azi la orele 12^{1/2}, noaptea în etate de 87 ani. Serviciul

funeral se va oficia mâine în 17 Aug. la orele 10 a. m., iar osâmintele se vor transporta la Sibiu, unde se vor așeza spre vecinică odihnă în cavoul familiar de lângă biserica gr.-cat. în 18 August la orele 8 a. m. Blaj, la 16 August 1913. Maria Vișa-Anton m. Calliani nepoată. Augustin Calliani ginere. Augustin, Marius, Aurora, Mărioara strănepoți.

Salutări din Dobrici. Cu poșta de astăzi am primit din orașul Dobrici o cartă poștală de următorul cuprins: Onor. Redacțiunii a ziarului »Gazeta Tr.« Brașov.

Dobrici, 14 Aug. Salutări cordiale din România nouă! Trăiască mândra armată română! Major Dr. V. Bianu.

In Consistorial plenar din Blaj ținut Joi sub presiul I. P. S. Metropolitan Victor au fost primiți în Seminarul teologic arhidiecezan din Blaj 25 tineri, dintre cari 15 în fundațiune și 10 pe spesele proprii. Numărul concurenților la teologie a fost 46. S'a mai rezervat loc în seminar încă pentru 10 tineri cu plată, cari vor fi primiți ulterior până la 1 Oct. c. Astfel numărul total al tinerilor primiți la cursul teologic va fi de 35. Tot cu aceasta ocaziune au fost primiți în Internatul Vancean de băeți: 192 elevi, iar în Internatul Vancean de fete: 45 de eleve.

Cătra »Sindicatul zăriștilor«, București. Ni se scrie: Din 17 Martie a.șr., d-l Severeanu, zăriștilor, ca administrator, împreună cu alți doi domni eleganți, recomandați de d-l Tăslăuanu, au adunat în Sibiu abonamente, (preste 1000 K.). la »Anuarul Presei« și al »Lumii politice«, pus sub patronajul »Sindicatului zăriștilor«, București, strada Minotaurului Nr. 1. De atunci până astăzi (15 Aug.) n'am primit Anuarul, care era deja »sub presă«. Rog a să răspunde, dacă colecții au fost autorizate să adune abonamente, și dacă sumele au ajuns la destinație, ori nu? — Unul din cei abonați.

Sosirea delegațiilor păcii în Belgrad. Sâmbătă dimineața au sosit aici delegații pentru pace a Serbiei, Muntenegrului și Greciei. Primirea s'a făcut cu mari manifestații pentru Grecia și Muntenegrul. Venizelos, Pasici și Vukotici, cărora li se oferiseră buchete de flori, au fost petrecuți de mulțime până la hotelul Moscova în aclamațiile publicului.

Petrol român în Rusia. Din Petersburg se anunță următoarele: Din cauza crizei de petrol din Caucaz, direcția căilor ferate a solicitat ministerului de finanțe ca să permită importul liber al petrolului din România.

Importanța cultură de tutun din noua provincie română. Cetim în ziarul »Inainte«:

»Din cercetările grăbite, pe cari le-au putut face funcționarii superiori ai R. M. S. în localitățile anexate, s'a constatat, că România intră în posesia unor întinderi însemnate pentru cultura tutunului. Sunt peste 3000 hectare de pământ, pe care se cultivă tutunul. La Sillstra nouă din 42 de sate 38 se ocupă cu cultivarea tutunului. Regiunea este foarte potrivită pentru tutun și dă o calitate superioară.

Sunt numeroase depozite și toate au fost plumbuite pentru ca să se împiedece vânzarea tutunului depus și deși contrabanda. Măsura aceasta s'a luat de urgență și pentru că speculanții bulgari încercau să-i sperie pe cultivatori, că guvernul român are să le ia tutunul pe de geaba și deci să se grăbească a-l vinde lor, cari li vor trece în Bulgaria. Unii cultivatori speriați și conveniseră să-și dea tutunul, care valoarea între 1.50—2 lei, pe prețul ridicol de 40 b. kgr. speculanților bulgari.

In depozitele cercetate până acum s'au găsit peste 800.000 kgr. tutun, în cea mai mare parte de bună calitate și bine întreținut. Se crede după informațiile luate, că în toate depozitele trebuie să fie vre-o 4.000.000 kgr. Anul acesta sunt cultivate 1600 hectare. Sunt și câteva fabrici în cari se prepară tutunul și se fac țigărete. Zilele acestea vor pleca să facă o inventariere amănunțită funcționarii speciali ai Regiei, directorul fabricii Belvedere d-l N. Theodorescu și inspectorul culturilor d-l I. Vlădoianu, împreună.

Din Turda. În 10 August c. tinerimea română de aici a aranjat obicinuita petrecere de vară, care a avut o reușită deplină. Lucrul acesta e cu atât mai îmbucurător, cu cât dela reușita petrecerii aranjată în favorul »Asociațiunii« a atârnat posibilitatea continuării frumoasei propagande culturale începută în luna Iulie. Din venitul de 158 cor. a petrecerii din 10 Aug. se vor acoperi spesele împreunate cu ciclul de conferențe ce se vor aranja în toamnă.

Un public numeros și ales a umplut frumoasa sală dela hotelul »Elisabeta« din Turda. S'a încins un joc vesel, care a durat până dimineața. În pauză comitetul aranjator a salut publicul prin grațul d-lui Dr. I. Sărbu. A mai vorbit d-l Dr. V. Moldovan, care a făcut apel la doamnele și d-șoarele de față ca să sprijinească reuniunea femeilor române din Turda. D-l preot Bugner a salutad inteligența din Turda și comitetul aranjator.

Au încurs următoarele suprasolviri: D-l G. Popescu, adv. 7 cor. 90 fil.; d-na S. Tonțiu Cean 4 cor. 80 fil.; George Vlassa, preot mil. în pens. 5 cor.; Lad. Popa, major în pens. 2 cor.; Dr. Valer Moldovan și Ioan Pop, preot câte 2 cor. 80 fil.; D. Aug. Breban 2 cor.; Nic. Rațiu 2 cor.; d-na Feneșan Zau. 1 cor. 90 fil.; d-na Bucur Indol, D. Muntean, notar Offenbaia, I. Pescar, inv. Cean și Dr. S. Nemeș, adv. Cluj câte 1 cor. 80 fil.; Dr. G. German 1 cor.; V. Mureșan, st. med., Andreiu Rus Săcul, Nic. Mihut, c. de adv., Victor Găbuldean Saleiva, Ion Anton, I. Guttermann, Iosif Sabo, Emil Petricas, Iuliu Pop, câte 90 fileri; Ioan Budnar Broj, Ioan Hodărman Pata, Dr. I. Serbu, Iacob Triț, I. Galea, preot, Teodor Onit, preot, I. Dian Grind câte 80 fil. Intratele au fost 298 cor. 98 fil. Spese fiind 140 cor. 98 fil., a rămas venit curat 158 cor., cari s'au dat despărțământului »Asociațiunii«. — Coresp.

Un act de binefacere. Ni se scriu următoarele:

În numele poporenilor din Ciceu-Căpâlna, Dobrocina și Gălgău vin prin aceasta a aduce cele mai călduroase mulțămite Ilustrului domn Dr. Teodor Mihali deputat în cameră care din considerarea anilor fatali și a lipsei extreme cu cari luptă mulți în urma esundărilor și ploilor torrențiale necontenite mi-a dat 300 cor., din cari 100 cor. i-am înmanat d-lui Gavrilă Micu preot în Gălgău spre a-i distribui celor mai lipsiți în parohia sa Gălgău, iar cele 200 cor. i-am împărțit eu între cei mai lipsiți din Ciceu Căpâlna și Dobrocina.

Primească generosul donator și din partea subscriștilor cea mai cordială mulțămite. Dumnezeu să-i respătească — Ciceu-Căpâlna 16 Aug. 1913. — Ella Centea preot.

Congres anarhist. Sâmbătă era să se țină la Paris congresul anarhist la care și-au anunțat participarea 34 de grupări din restul Franței. Era să se discute chestiunea militarismului, anti-parlamentarismului precum și ideea convocării unui congres internațional anarhist. Persoanele neanarhiste, cari se amestecaseră printre asistenți însă, au zădărnicit ținerea congresului.

Accident de aviație. O mare nenorocire aviatică s'a întâmplat pe câmpul de aviație dela Lipsca. Un aeroplan, condus de cunoscutul aviator Roemer și având ca pasager pe inginerul Ruetger pierzându-și echilibrul, a căzut prefăcându-se în bucăți. Ingerul a rămas mort pe loc, iar aviatorul s'a ales cu câteva răni mai ușoare.

Reducere de timbru. O ordonanță a ministrului justiției și internelor nr. 46.023—93 introduce o modificare importantă relativ la timbrarea sentințelor judecătoreștilor comunale (așa zise »bagatele«) ajunse pe calea recursului la judecătoria de ocol. Până acum trebuia să se aplice pe aceste sentințe un timbru de 2 cor. Ordonanța despre care vorbim declară aceste sentințe libere de timbru. În afacerile bagatele, cari trec dela judecătoria comună la cea de ocol, se va face de aci înainte desbateră și judecata fără taxă de timbru.

Asociația regnicolară a Institutelor de bani din Ungaria. (»Magyarországi pénzintézetek országos szövetsége«) în ultima s'a adunare generală dela 28 p. a reales între alții, pe d-l Partenu Cosma, membru în direcțiune, iar pe d-l Ioan I. Lăpădatu, membru în comitet, ambii eșiți din funcțiune prin sortare.

Viceprezident al »Asociației regnicolare« a fost ales dl. Carl Wolff, membru în casa magnaților, directorul dela »Cassa de păstrare generală din Sibiu« (»Hermannstädter allgemeine Sparcassa«). (Rev. Ec.)

Convocare. Reuniunea femeilor de religiuena greco-catolică și gr.-orientală din comitatul Târnavei-mici își va ține adunarea generală ordinară în Dicio-Sânmartin, Duminecă în 24 August n. 1913 la 2 ore după amiază în sala cea mare a hotelului »Nemzeti«. Din ordinea de zi amintim: Raportul comitetului. Darea de seamă a casșierei des. pre averea Reuniunii. Proiectul de budget al anului 1913. Alegerea unui membru în comitetul reuniunii etc. Convocarea e iscălită de Aneta Zehan n. Popp, prezidentă și Laurențiu Pascu, secretar.

Tata și fice. Fabricantul din Lille, Emil Van Steele a omorât cu un cloacan pe ficea sa în etate de 19 ani, apoi a cusut-o într'un sac, pe care l-a stropit cu petrol și la dat foc, iar după ce a terminat fapta criminală s-a spânzurat și el. Fabricantul a murit. Motivul acestui duplu omor a fost, că soția lui Van Steele, cu care bărbatul ei nu mai voia să trăiască, a făcut arătare la poliție, că tata și cu ficea trăiesc împreună.

Avis. Se caută o bucătăreasă de naționalitate germană pentru o familie din România. Salar 35 lei lunar. Informațiuni la administrația ziarului nostru

Avis amatorilor de fotografie. Aparatare de fotografie pentru salon și viaj recunoscute ca escelente, aparate moment portative neintrecute precum și toate articolele necesare la fotografie, se capătă la firma, A. Moll k. u. k. Hof-lieferant, Wien la Tuchlauben 9. Manufactura fotografică fondată 1854. La cerere se trimite catalog ilustrat cu prețuri.

Din Brașov și Țara-Bârsei.

În atențiunea contribuenților de dare. Oficiul orașenesc de dare aduce la cunoștința contribuenților, că cvartalul al III-lea a aspirat cu ziua de 16 August n. și începând cu această zi se vor socoti interese de întârziere.

Brașovul și colera. Ministrul de interne a dispus în vederea pericolului colerei ce amenință tot mai mult, ca călătorii cari vin din România să fie ținuti timp de 5 zile sub control medical, dar să nu fie împiedecați în afacerile lor.

Invățătorii participanți la congresul învățătoresc din Cluj sânt înștiințați, că plecarea se va face din gara Brașovului cu vagon special clasa III, trenul accelerat Sâmbătă, în 10/23 August la 2 oare p-m. Această schimbare în termenul de plecare s'a făcut pentru ca participanții să nu piardă cu călătoria o noapte de odihnă.

A doua serată artistică în Kinema-Mercur va avea loc Mercuri în 20 August la 3^{1/2}, 6 și 8 oare seara. Se va prezenta pentru întâia oară la Brașov cea mai nouă opera de artă al renumitei fabrice »Nordisc Film Companie«: »In ghiarele usurarului«. Dramă mare senzațională în 3 acte. Rolurile principale sunt jucate de cel mai mare și apreciat actor de cinematograf Waldeemar Psylander și de partenera sa marea artistă Clara Wieth.

Cărți și reviste.

Din biblioteca teatrală, edată de Societatea pentru Fond de teatru român, a apărut Nr. 37 »Fr. de Schiller: Wilhelm Tell« dramă istorică în 5 acte în versuri. Traducere în forma originală de St. O. Iosif. Cu 2 portrete: Schiller și Iosif și cu o hartă geografică a Elveției. Introducere și explicări de Horia P. Petrescu.

Precum știm, această piesă a fost remunerată din partea »Societății p. fond de teatru român« și apariția ei constituie incontestabil un eveniment literar la noi.

Se poate procura dela librăria Ioan I. Ciurcu. Prețul 90 fileri.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta 18 August. În urma unui ordin prea înalt al Maj. Sale rezerviștii și rezerviștii de între-gire chemați sub arme, au fost dispenzați dela deprinderea de arme.

Agram, 18 August. Un student a tras azi un glonț de revolver asupra comisariului regal Sherlock, care a fost ușor rănit la braț. Aterentorul care a venit din Chicago direct pentru a săvârși atentatul, a fost arestat.

Sofia 18 Aug. Guvernul bulgar a adresat Puterilor o notă, protestând contra înaintării Turcilor și cerând intervențiunea Puterilor.

POȘTA ADMINISTRAȚIUNEI.

D-lui S. Spineanu com. Stângăroana jud. Mehedinți, România. Vă chităm cu mulțămite primirea samei de cor. 19 ca abonament din 1 August c. până la 2 Februar 1914.

Proprietar: Tip. A. Mureșianu: Branice & Comp Redactor responsabil: Ioan Brotea.

FRĂȚII SIMAY, Brașov, Târgul Grăului Nr. 3.

Proprietari EMIL BOLOGA și SOȚII Recomandă toate articolele cele mai moderne pentru dame și domni. — Confectionăm costume în timpul cel mai scurt garantăm pentru fason

Stofa mătăsării, confecțiuni, bluse și rufărie solidă. — Trusouri complete. — Serviciu prompt și prețuri moderate.

Telefon Nr. 199.

Draudt & Jeckel

Ferărie

Strada Vămei Nr. 16.

Pentru secția specială de articole pentru casă și bucătărie în etajul I. ținem în vitrinele la intrarea în Curte o expoziție permanentă de:

Unelte de casă și economie Mobile de fier

Sport și Căruțe pentru copii articole pentru instalații și incalziri de băi.

Afară de obiecte potrivite pentru cadouri de nuntă și ziua numelui recomandăm cu ușoare, cel mai nou și renumit

Aparatul de fier

„Ultreform”

5-5

Apă minerală. Societate pe acții a birșilor.

Recomandă apa minerală, scoasă după cel mai nou sistem din

Isvorul Bodoker Vilma

de medici recomandată pentru cura catarului organelor de respirație la boale învechite, are efect alinător și vindecător.

Isvorul „Bodoker Vilma” e îngrijit după spiritul timpului de astăzi, apa minerală e eminentă răcoritoare dietetică și ieftină.

Administrația: **Strada Orfanilor Nr. 17. Brașov.**

Telefon 509.

(84-50).

Atelier dentist special I. de Viena.

CAROL BERNWIESE R

Atelier dentistic, Specialist în Coroane și poduri de aur etc.

Oarele pe zi dela 9-12 și 3-6 oare.

mănușă și sărbătoarea dela 9-12 oare a. m.

BRAȘOV, Strada Castelului 46. | Lângă Hotel Continental.

3-50

Prafurile-Seidlitz ale lui MOLL

Veritabile numai dacă fiecare cutiță este provădată cu marcă de apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai orbișice la stomac și pântec, în contra căreșilor și acrolei în stomac, constipațiunii cronice, suferinței de ficat, congestiunii de sânge, haemoroidelor și a celor mai diferite bôle femeșci a luat acest medicament de casă o răsuflare ce creșce marș de mai multe decenii încoace. — Prețul unei cutiții originale sigilate Coroșe 2.— Falsificațiile se vor urmări de cale judecătoreșcă.

Franzbrantwein sare și a lui Moll.

Veritabil numai dacă fiecare cutiță este provădată cu marcă de apărare și cu plumbul lui A. Moll

Franzbrantwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire soris) prin trare, alină durerile de gât și reumatism și a altor urmări de reoșală.

Prețul unei cutiții originale plumbate cor. 2.—

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat în țară, cel mai bun, pentru cultivația apei, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei bucăți cor. 1.50

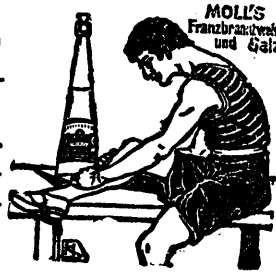
Fiecare bucătă de săpun, pentru copii este provădată cu marcă de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. Tuchlauben

— Comanda din provine să se efectueze înainte primăru reșosă

La depozite să se ceară anumit preparate provădate în iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Depozit în Brașov: Carl Schmidt, farmacist. 31-40

Barbați cari sufer de neputință

(Neurasthenie) so ceară broșura care conține tratamentul trimițind 40 bari mări postale sub dresa

Novamec harika 150 Cutia poștei 40.

Endspest-Hauspost Correspondența și broșura numai în limba nemțescă și magiara.

7-52

Fabricate „clasa primă”

Pentru sezonul de primăvară și vară recomandăm produsele noastre renumite ca cele mai bune și anume:

Stofe de haine pentru domni Cheviot și Kamgarn.

Stofe de costume pentru dame unicolor șdesen.

Stofe Double pentru paltoane, Uster și mantale de dame

Velours și Pimerstons pentru paltoane de earnă și paletos

Cheviot și Kamgarn negru pentru costume salon, iras și smoking.

Stofe Loden impenetrabile pentru loco și voluntar

Stofe de uniforme pentru loco și voluntar

Pleduri pentru voiaj, cergă pentru voiaj,ășuri, cal, covoare etc etc

Fabrici de postav, mărfuri de modă și tricotaaj.

WILHELMSCHERG & Cie

34-50 poșt de vânzare!

Fabricate clasa primă!

In 15 August

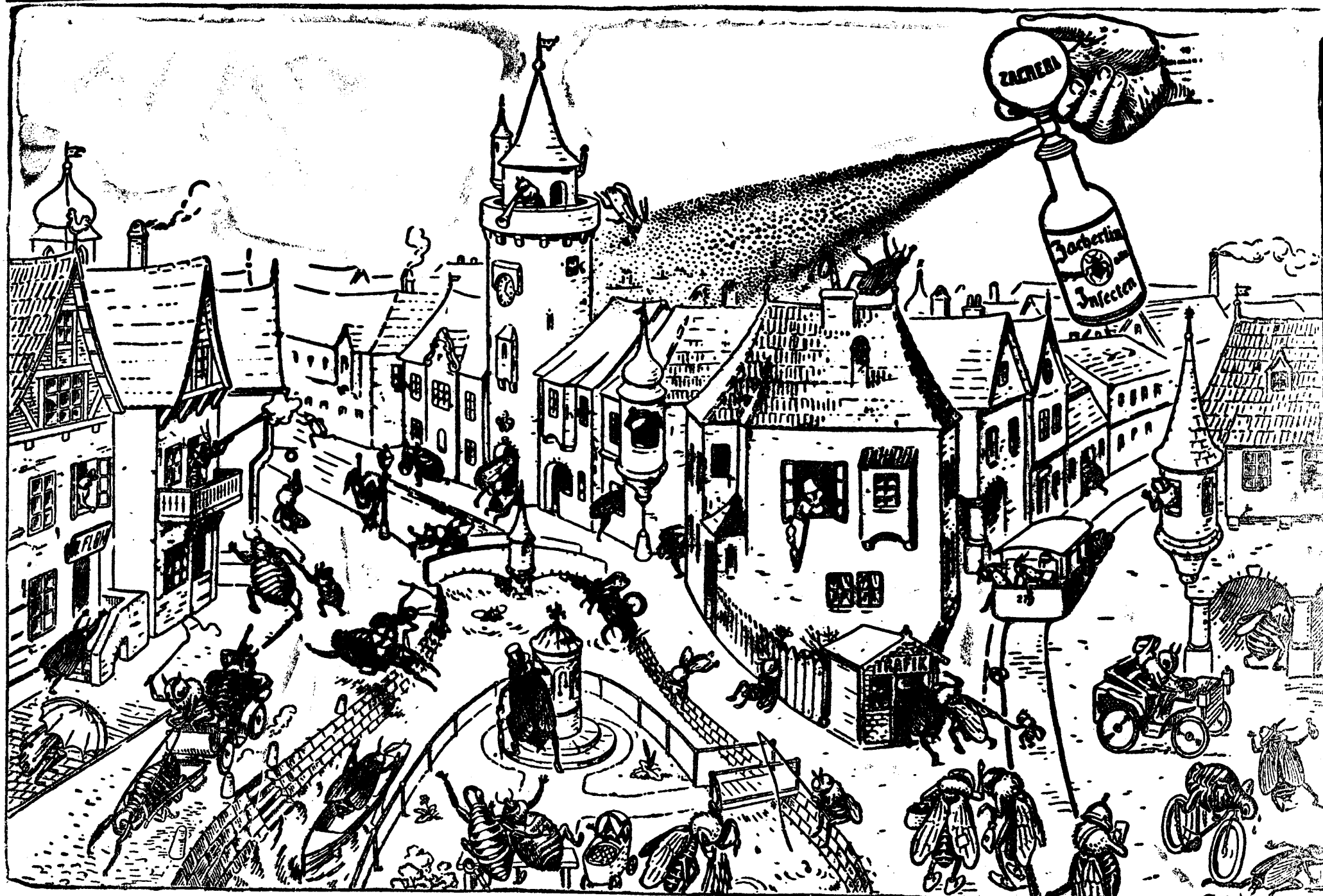
incepe vânzarea în fosta prăvălie

GOLDMAN

Brașov, Târgul Inului Nr. 28.

Confecțiuni pentru Dame și băieți

2-6

Onorabilul comerciant ține de a vinde mușterilor săi „ZACHERLIN” cerut de ei, care are efect incomparabil de bun și nu, un alt surogat.

Din nefericire mai există și alți comercianți!

De aceea avertisăm pe amicii veritabilului „ZACHERLIN” de a băga bine de samă, să nu li se vândă sticle cu „Zacherlin” bine imitate, ci să observe ca numele „ZACHERLIN” să fie pus pe ele.

PARUL TIPOGRAFIEI A. MUREȘIANU BRANIȘCE & Comp. BRAȘOV

Publicațiune.

Comuna Orlăt dă în întreprindere edificarea școlii comunale, prin licitațiune publică minime și maximă de 46.000 lei. Înaintea de începerea licitațiunii se primesc și oferte în scris. Vadiul e de 5% dela prețul de strigare.

Planul, preliminarul, condițiile de licitare și formolarul de contract, se pot vedea în fiecare zi în carele oficinose la primăria comunală.

Comuna își rezervă dreptul de a alege dintre oferenti de întreprindător pe cel care-l va aduce mai profit.

2-3 Primăria comunală.

Wilhelm Osalner,

turtar.

BRAȘOV, Strada Lungă Nr. 30. Produce cele mai bune și fine turte din țară cu cereșuri, migdale, pepene și turtă de Nürnberg.

Pentru restaurante cele mai bune și ieftine.

Tot acolo se capără Met de miers foar și cu efect vindecător.

Pentru pomezi recunoscuta turtă dulce a lui Osalner.

59-62 Vanzătorilor să dă rabat.

De închiriat

casă din strada lungă Nr. 12

locați întreg constă din o casă cu 2 locuințe, din o crute mare cu șuri de lemn, acoperite cu șindilă dintr'un grajd și dintr'o grădină.

Inchirierea se face pe timp de un an începând dela 29, Septembrie 1913.

Informațiune se poate lua la despărțământul v agistralului pentru afaceri economice Str. Aurilor Nr. 5. etajiu II, ușa Nr. 3

Brassó, in 23- Iulie 1913. 2-2 Maistratul orășenesc.